

2018. aasta vene keele riigeksamit asendavatest eksamitest

Mare Kasuri

vene keele võõrkeelena peaspetsialist

2018. aasta kevadel sooritasid eesti koolide lõpetajad vene keele riigeksamina vene keele rahvusvahelisi tasemeeksameid, mille koostasid Venemaa Rahvaste Sõpruse Ülikooli spetsialistid. Õpilased said valida vene keele kui võõrkeele B1-taseme (*Тест по русскому языку как иностранному. I сертификационный уровень*) või B2-taseme (*Тест по русскому языку как иностранному. II сертификационный уровень*) eksami.

B1-taseme eksam

Sellele tasemele jõudnut iseloomustab võime suhelda mitmesugustes igapäevaelu situatsioonides ja teha end mõistetavaks venekeelses keskkonnas. B1-tasemele jõudmiseks, eeldusel, et baasteadmised on omandatud, kulub ligikaudu 160–180 tundi. Neil, kes alustavad õppimist nullist, tuleb taseme saavutamiseks läbida 440–460 tundi. Nimetatud tundide hulk on ligikaudne, see võib varieeruda sõltuvalt õpitingimustest ja õpilase individuaalsetest võimetest.

B1-taseme kirjeldusel põhineva vene keele B1-taseme testiga kontrolliti nelja osaoskust (kirjutamist, kuulamist, lugemist, rääkimist) ja keelepädevust. Eksam koosnes kirjalikust ja suulisest osast. Kirjalik osa hõlmas kirjutamist, kuulamist, lugemist ning sõnavara ja grammatikat, suuline osa rääkimist.

Objektiivselt hinnatavates kuulamis-, lugemis-, sõnavara ja grammatika osas oli kokku 150 üksikküsimust, mille kaal oli erinev. Iga üksikküsimuse kaal kuulamisosas oli neli punkti, lugemisosas seitse punkti, sõnavara ja grammatika osas üks punkt. Kirjutamisosa eest oli eksaminandil võimalik saada maksimaalselt 80, kuulamisosa eest 120, lugemisosa eest 140, sõnavara ja grammatika osa eest

100 ja rääkimisosa eest 170 punkti, kokku oli võimalik kogu eksamitöö eest saada maksimaalselt 610 punkti (vt tabelit 1). Kirjaliku ja suulise väljendusoskuse hindamiseks kasutati vastavaid hindamisskaalasid.

Eksamisooritajale, kes saavutas nõutava keeleoskustaseme (neljas osas oli tulemus mitte vähem kui 66% osa maksimaalsest tulemusest ja ühes osas mitte vähem kui 60%), väljastati vastav tunnistus (*Сертификат о прохождении государственного тестирования по русскому языку*). Kui keeleoskustase jäi saavutamata, väljastatiksamisooritajale tõend eksamitulemustega (*Справка*). 2018. aastal sai B1-taseme tunnistuse 43%ksamisooritajatest (2017. aastal 47% ja 2016. aastal 38%).

Tabel 1. 2018. aasta vene keele B1-taseme eksami osad

	Ülesannete hulk	Üksiküsimuste hulk	Maksimumpunktid	Kestus (min.)
Kirjutamine	2		80	60
Kuulamine	6	30	120	35
Lugemine	3	20	140	50
Sõnavara ja grammatika	4	100	100	40
Rääkimine	4		170	60

2018. aasta vene keele B1-taseme eksamil osales 86 eksaminandi (37 koolist), 2017. aastal 70 eksaminandi ning 2016. aastal 80 eksaminandi. Ligikaudu 27% eksaminandidest olid Harjumaalt, Ida-Virumaalt 19% ning 17% Tartumaalt (vt tabelit 2). Üheksamisooritajaga koole oli 18 ehk 49%, kahe-kolmeksamisooritajaga 14 ehk 38% ning kaheksa ja enamaksamisooritajaga vaid 3.

Tabel 2. B1-taseme eksami tulemused maakonniti

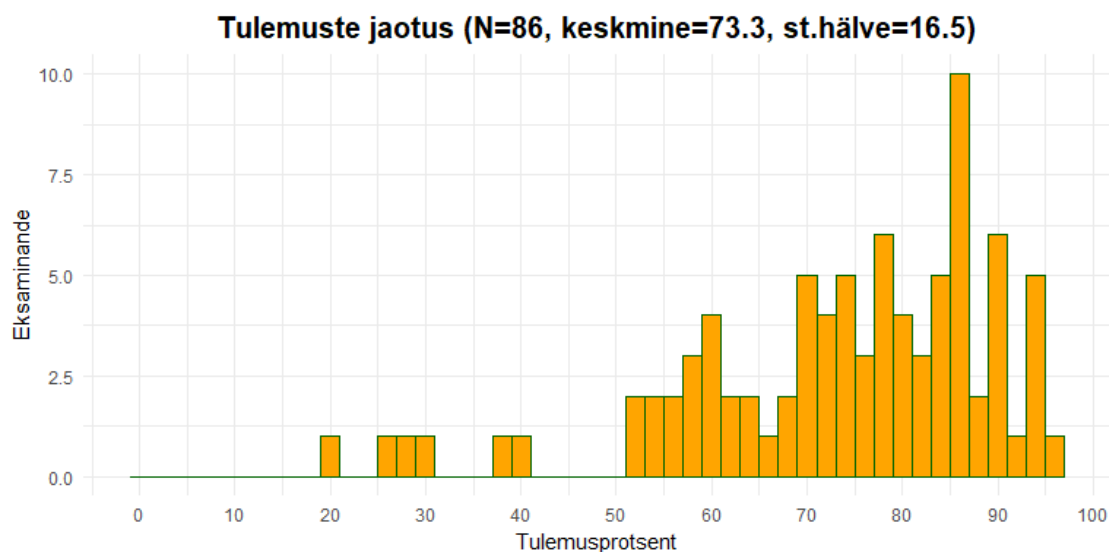
Maa kond	Eksa minan de	Kesk mine %	Kirjuta mine %	Kuula mine %	Gramma tika ja sõnavar a %	Luge mine %	Suuli ne osa %	B1 saavu tanuid	B1 saavuta nute %
Harju maakond	23	74	61	72	80	73	78	10	43%
Ida-Viru maakond	16	77	69	78	80	73	82	8	50%
Jõgeva maakond	2	58	44	67	70	35	71	-	-%
Järva maakond	3	62	40	70	75	62	58	1	33%

Lääne-Viru maakond	9	77	57	75	87	68	88	2	22%
Lääne maakond	2	67	71	72	71	63	64	1	50%
Põlva maakond	1	85	84	80	98	75	91	1	100%
Pärnu maakond	2	76	70	65	82	75	84	2	100%
Rapla maakond	6	67	42	68	74	62	78	1	17%
Saare maakond	1	80	81	53	98	65	99	-	-%
Tartu maakond	15	79	75	76	81	78	81	10	67%
Valga maakond	1	60	58	40	67	60	70	-	-%
Viljandi maakond	2	62	36	55	51	78	73	-	-%
Võru maakond	1	51	56	47	50	35	67	-	-%
Märki mata	2	53	35	82	65	43	41	1	50%
Kokku võte	86	73	62	73	79	70	79	37	43%

Vene keele B1-taseme eksami üldine keskmine tulemus 446,8 punkti ehk 73% ja peaaegu ei erine 2017. ja 2016. aasta üldistest keskmistest. Kõrgeim tulemus oli 580 ja madalaim 124, standardhälve 100,9 (vt graafikut 1, tabelit 3).

Tabel 3. B1-taseme eksami põhinäitajad osade kaupa

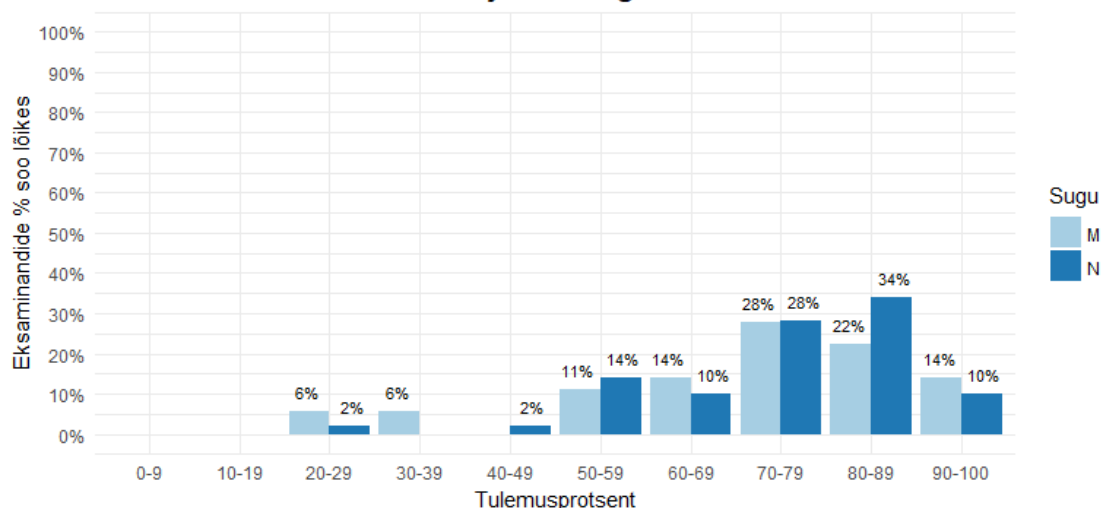
	Kirjutamine	Kuulamine	Grammatika ja sõnavara	Lugemine	Suuline osa	Kogu eksam
Punkte	80	120	100	140	170	610
Keskmine tulemus	49,4	87	78,9	97,8	133,7	446,8
Keskmine sooritus %	62	73	79	70	79	73
Miinum	0	28	36	21	2	124
Maksimum	79	116	100	133	170	580
Standardhälve	18,9	19,7	17,9	28,4	34,8	100,9

Graafik 1. 2018. aasta B1-taseme eksami tulemuste jaotus

Eksami erinevate osade keskmiste tulemuste võrdlus näitab, et 2018. aasta eksami kõrgeimateks tulemusteks osutusid suulise osa ning grammatika ja sõnavara osa tulemused (vastavalt 79 ja 79), eelneval aastal olid kõrgeimateks kuulamis- ja lugemisosa keskmised tulemused (vastavalt 78 ja 77), kuue protsendi võrra madalamaks osutusid kuulamisosa ja üheksa protsendi võrra lugemisosa tulemused (vastavalt 73 ja 70). Kõige madalam oli kirjutamisosa tulemus – 62% (vt tabelit 3). Meeste ja naiste üldiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et need erinevad 4%. Kui eelmisel aastal oli meeste üldine keskmine kõrgem kui naistel, siis 2018. aasta naiste üldine keskmine osutus 4% kõrgemaks. Naiste keskmine tulemus on protsentides 75, meestel 71 (vt tabelit 4). Erinevate osade võrdluses on peaaegu kõik naiste keskmised sooritusprotsendid kõrgemad meeste vastavatest tulemustest.

Tulemuste jaotus sugude lõikes

Graafik 2. 2018. aasta B1-taseme eksami tulemuste jaotus soo järgi

Tabel 4. B1-taseme eksami tulemused soo järgi

Sugu	Eksaminandide	Keskmine %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Grammatika ja sõnavaara %	Lugemine %	Suuline osa %	B1 saavutanuid	B1 saavutanute %
N	50	75	67	72	81	71	81	24	48%
M	36	71	54	74	77	69	75	13	36%
Kokkuvõtte	86	73	62	73	79	70	79	37	43%

Meeste ja naiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et suuremad erinevused on kirjutamisosa keskmistes (vastavalt 13%). Kolmteist protsenti kõrgema keskmise tulemuse saavutasid naised kirjutamisosas ning kuus protsenti kõrgema suulises osas, vaid üldised lugemisosa tulemused erinesid kahe protsendi võrra (vt tabelit 4 ja graafikut 2). B1-taseme tunnistuse said 48% eksami sooritanud naistest ja 36% meestest.

B2-taseme eksam

Sellele tasemele jõudnut iseloomustab küllalt kõrge suhtluspädevus kõigis eluvaldkondades. B2-tasemele jõudmiseks peaks õppur läbima vähemalt 720 tundi eeldusel, et ta on jõudnud juba B1-tasemele.

B2-taseme kirjeldusel põhineva vene keele B2-taseme testiga kontrolliti nelja osaoskust (kirjutamist, kuulamist, lugemist, rääkimist) ja keelepädevust. Eksam

koosnes kirjalikust ja suulisest osast. Kirjalik osa hõlmas kirjutamist, kuulamist, lugemist, sõnavara ja grammatikat, ning suuline osa rääkimist.

Objektiivselt hinnatavates kuulamis-, lugemis-, sõnavara ja grammatika osas oli kokku 146 üksikküsimust, mille kaal oli erinev. Iga üksikküsimuse kaal lugemisosas oli kuus punkti, sõnavara ja grammatika osas üks punkt. Kuulamisosas oli üksikküsimuste kaal ülesannetes erinev, jäädes vahemikku 5–8 punkti. Kirjutamisosa eest oli eksaminandil võimalik saada maksimaalselt 65 punkti, kuulamisosa eest 120, lugemisosa eest 150, sõnavara ja grammatika osa eest 100 ja rääkimisosa eest 140 punkti, kokku oli võimalik kogu eksamitöö eest saada maksimaalselt 575 punkti (vt tabelit 5).

Kirjaliku ja suulise väljendusoskuse hindamiseks kasutati vastavaid hindamisskaalasid.

Eksamisooritajale, kes saavutas nõutava keeleoskustaseme (neljas osas oli tulemus mitte vähem kui 66% osa maksimaalsest tulemusest ja ühes osas mitte vähem kui 60%), väljastati vastav tunnistus (*Сертификат о прохождении государственного тестирования по русскому языку*). Kuiksamisooritaja sai vähemalt 50% ehk 285 punkti, väljastati talle B1-taseme tunnistus. 2018. aastal sai 94%ksamisooritajatest B2-taseme tunnistuse, üheksaleksaminandile väljastati B1-taseme tunnistus ja kolmele tõend.

Tabel 5. 2018. aasta vene keele B2-taseme eksami osad

	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Maksimumpunktid	Kestus (min.)
Kirjutamine	3		65	60
Kuulamine	5	21	120	35
Lugemine	3	25	150	60
Sõnavara ja grammatika	6	100	100	70
Rääkimine	5		140	45

2018. aasta vene keele B2-taseme eksamil osales 210 eksaminandi (56 koolist), 2017. aastal sooritasid eksami 208 eksaminandi. Ligikaudu 47%ksaminandidest olid Harjumaalt ja 26% Ida-Virumaalt (vt tabelit 6). Üheksamisooritajaga koole oli 23 ehk ligikaudu 41%, kahe-kolmeksamisooritajaga 14 ehk 25%, seitsme ja enamaksamisooritajaga 10 ehk 18%.

Tabel 6. B2-taseme eksami tulemused maakonniti

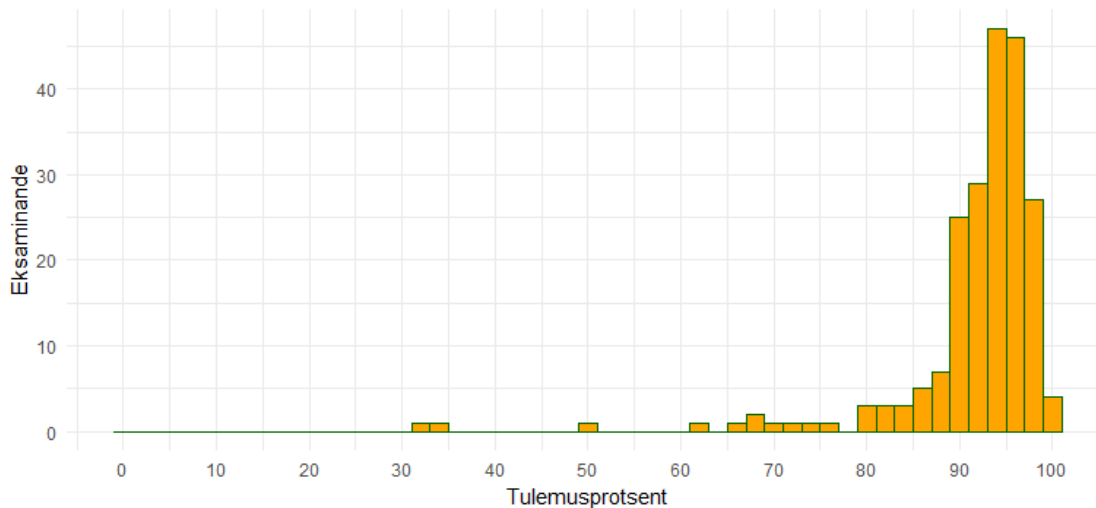
Maakond	Eksaminandide	Keskmine %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Gr. ja sõnava ra %	Lugemine %	Suuline osa %	B2 saavutanuid	B2 saavutanute %
Harju maakond	99	99	89	84	92	91	92	89	90%
Ida-Viru maakond	54	95	98	91	97	96	94	54	100%
Järva maakond	2	91	86	86	94	96	91	2	100%
Lääne-Viru maakond	1	94	97	81	98	96	97	1	100%
Lääne maakond	4	94	91	90	92	95	98	4	100%
Põlva maakond	1	90	96	88	96	88	89	1	100%
Pärnu maakond	9	94	94	88	95	96	96	9	100%
Rapla maakond	1	85	88	77	89	96	76	1	100%
Tartu maakond	30	92	95	88	93	94	90	28	93%
Valga maakond	4	92	91	83	97	95	93	4	100%
Viljandi maakond	1	80	94	73	86	76	80	1	100%
Võru maakond	3	86	93	79	91	89	83	3	100%
Märki mata	1	96	93	100	93	100	91	1	100%
Kokkuvõte	210	92	93	87	94	93	92	198	94%

Vene keele B2-taseme eksami üldine keskmine tulemus oli 527,4 punkti ehk 92%, mis osutus ühe protsendi võrra madalamaks 2017. aasta üldisest keskmisest. Kõrgeim tulemus oli 573 ja madalaim 181, standardhälve 50,4 (vt graafikut 3, tabelit 7).

Tabel 7. B2-taseme eksami põhinäitajad osade kaupa

	Kirjutamine	Kuulamine	Grammatika ja sõnavara	Lugemine	Suuline osa	Kogu eksam
Punkte	65	120	100	150	140	575
Keskmine tulemus	60,3	104,3	93,7	139,8	129,1	527,4
Keskmine sooritus %	93	87	94	93	92	92
Miinumum	0	23	43	30	12	181
Maksimum	65	120	100	150	140	573
Standardhälve	9,0	12,5	8,4	16,5	12,9	50,4

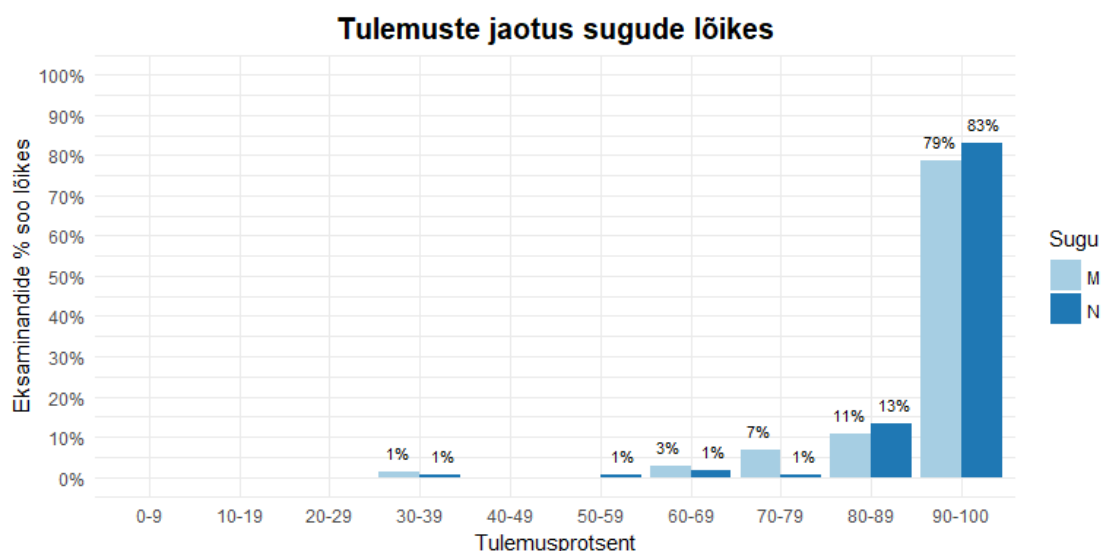
Tulemuste jaotus (N=210, keskmine=91.7, st.hälve=8.8)

Graafik 3. 2018. aasta B2-taseme eksami tulemuste jaotus

Eksami erinevate osade keskmiste tulemuste võrdlus näitab, et ühtlaselt kõrged olid suulise osa, sõnavara ja grammatika ning kirjutamis- ja lugemisosa keskmised sooritusprotsendid (vastavalt 92, 94, 93 ning 93), kuulamisosa keskmine sooritusprotsent oli 87 (vt *tabeleid 7,8*). Meeste ja naiste üldiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et need on ligilähedased. Naiste keskmine tulemus on protsentides 92, meestel 91 (vt *tabelit 8 ja graafikut 4*).

Graafik 4. 2018. aasta B2-taseme eksami tulemuste jaotus soo järgi

Tabel 8. B2-taseme eksami tulemused soo järgi

Sugu	Eksaminande	Keskmine %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Gr. ja sõnavara %	Lugemine %	Suuline osa %	B2 saavutanuid	B2 saavutanute %
N	135	92	94	87	94	93	92	130	96%
M	75	91	90	87	93	93	92	68	91%
Kokkuvõte	210	92	93	87	94	93	92	198	94%

Kokkuvõte

Kokkuvõtvalt võib öelda, et 2018. aasta vene keele rahvusvaheliste eksamite sessiooni võib lugeda kordaläinuks. Eksaminandide huvi sooritada rahvusvaheline vene keele eksam on tuntav, mida näitab eksaminandide hulk.

B2-taseme eksamitöö üldised keskmised tulemused olid väga kõrged ja eksaminandid said ülesannetega suurepäraselt hakkama, B1-taseme eksamitöö keskmised tulemused jäid madalamaks. Eksamitööde erinevate osade analüüs näitas, et B2-taseme eksami erinevate osade ülesannetega said eksaminandid suurepäraselt hakkama, antud kontingendile oli eksam väga kerge. B1-taseme suulise osa ja grammatika ning sõnavara ülesanded olid eksaminandidele pigem kerged. B1-taseme eksami valinutele osutus raskeimaks kirjutamisosa. Sarnaselt 2016. ja 2017. aastaga on ka 2018. aasta B2-taseme eksami üldine

sooritusprotsent 19% kõrgem B1-taseme vastavast näitajast. Kontingent, kes valib eksamiks taseme B2, on reeglina väga tugev. Kui 2016. aastal selle taseme valinud eksamitegijatest 92% said vastava tunnistuse, siis 2017. aastal 95% ning 2018. aastal 94%. B1-taseme eksamisooritajate hulgas moodustavad nõrgemad eksaminandid veidi üle poole kontingendist. 57% B1-taseme valinud eksaminandidest ei saavutanud tasemele vastavat punktisummat ning neile ei väljastatud tunnistust. Põhjuseks võib olla see, et B1-taseme eksami valivad ka õpilased, kellel ei ole piisavat ettekujutust pakutavast formaadist ja nende ettevalmistus on nõrk.